

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Erasmushogeschool Brussel**

onderwerp	1. Inleiding
Accreditatierapport en -besluit (000075)	Bij brief van 16 december 2011 heeft het instellingsbestuur van de Erasmushogeschool Brussel te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 16 december 2011 en ontvankelijk verklaard op 24 januari 2012.
bijlage	1

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willem Elias, gewoon hoogleraar in de vakgroep Agogische Wetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, doceert filosofie en actuele kunst, tevens lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunst;

Leden:

- Rineke Smilde, lector aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen en het Koninklijk Conservatorium te Den Haag;
- Wim Vos, slagwerker en docent aan het Koninklijk Conservatorium te Antwerpen, Artesis Hogeschool Antwerpen;
- Albert Wastiaux, musicoloog en intendant bij het Nationaal Orkest van België, daarnaast is hij bestuurslid bij verschillende instellingen en verenigingen;
- Tammy Schellens, docent aan de vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent, met een onderwijsopdracht voor "didactische werkvormen" en "onderwijstechnologie" (onderwijsdeskundige);
- Herlinde Van den Bossche, student Klassieke Zang aan het Koninklijk Conservatorium te Antwerpen, Artesis Hogeschool Antwerpen, (student-lid).

Secretaris:

- Dries Froyen, medewerker VLHORA;

De visitatie heeft plaatsgevonden op 24, 25 en 26 november 2010. Het visitatierapport dateert van 8 december 2011.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie stelde vast dat de doelstellingen van de opleiding aansluiten bij de decretale competenties op het niveau van de bachelor academisch onderwijs. De specifieke artistieke competenties zijn per afstudeerrichting geconcretiseerd. De commissie constateert dat de opleiding kiest voor het 'Brussels model', waarbij de kunstpraktijk fundamenteel wordt ingebed in een onderzoekende houding. Zij beveelt de opleiding wel aan het 'Brussels model' te blijven evalueren en te blijven reflecteren over mogelijke alternatieve modellen waarin (wetenschappelijk) onderzoek een meerwaarde kan betekenen voor de artistieke praktijk. De commissie waardeert de internationale gerichtheid van de opleiding, die feitelijk aanwezig is. Ze vraagt de opleiding deze gerichtheid duidelijker te expliciteren in het competentieprofiel. De commissie constateert dat de doelstellingen in voldoende mate aandacht hebben voor het verwerven van academische competenties. De commissie stelt vast dat de invulling van academisering onder de docenten sterk verschilt. Ze waardeert het dat, naar haar mening, het merendeel van de docenten achter het academiseringsproces binnen de opleiding staat, maar vraagt de opleiding de explicitering van het onderzoek te blijven stimuleren.

De commissie stelde vast dat de domeinspecificiteit van de eindkwalificaties wordt gewaarborgd. De opleiding stelt het opleiden van excellente musici voorop. De commissie is van mening dat iedere student baat zou hebben bij het aanleren van generieke beroepscompetenties die noodzakelijk zijn voor de bredere beroepsinvulling van de hedendaagse musicus. De opleiding gaat er teveel vanuit dat deze inherent vervat zitten in de competentie 'artistiek functioneren'. De commissie constateert dat de opleiding soms het beroep van muzikleerkracht onderwaardeert, waar toch de meeste alumni in werkzaam worden. De commissie stelt vast dat de docenten merendeels actief zijn in het werkveld en dat de verwevenheid tussen het beroepenveld en het onderwijs hoog is. Het 'Brussels Model' wordt in de sector en ook in internationaal verband gezien als een 'best practice'. Het valt de commissie op dat studenten en docenten weinig bekend zijn met de doelstellingen van de opleiding en dat studenten een weinig realistisch beeld van het werkveld hebben. De docenten hebben die laatste wel. De commissie vraagt de opleiding het streven naar excellentie zo breed mogelijk op te vatten, haar doelstellingen kritisch te

Pagina 3 van 13 evalueren en af te stemmen op het evoluerende en diverse werkveld. Tevens vraagt zij de opleiding studenten en docenten beter in te lichten over de doelstellingen van de opleiding.

Programma

De commissie stelde vast dat het programma van de opleiding voldoende academisch en professioneel is gericht. Ze constateert dat de opleiding duidelijk inzet op het ontwikkelen van uitmuntende musici, maar meent dat de opleiding tevens rekening moet houden met bredere profielen van studenten en met het werkveld waarin zij zullen terechtkomen en daarmee in de opleiding ervaring mee moeten kunnen opdoen. De commissie waardeert het dat de opleiding hiertoe initiatieven van studenten en docenten ondersteunt. Ze meent wel dat de masterclasses nog meer onder de aandacht van studenten gebracht moeten worden. De commissie stelt vast dat de cursussen en handboeken over het algemeen actueel zijn en adequaat qua vormgeving en opmaak. In lijn met het 'Brussels Model' zijn onderzoekscompetenties vooral verweven in de bestaande opleidingsonderdelen. De commissie vraagt zich af of op deze wijze voldoende is gegarandeerd dat alle studenten de nodige onderzoeksvaardigheden aanleren. Vaardigheden als systematisch te werk gaan en mondeling en schriftelijk kunnen communiceren krijgen momenteel niet veel aandacht in het huidige curriculum. De commissie stelt dat het van oorsprong innerlijk onderzoeksproces geen vrijblijvend intern proces mag blijven en meer door dient te stromen naar het onderwijs. Dit gebeurt volgens de commissie nog slechts incidenteel.

De commissie stelde vast dat de eindkwalificaties voldoende werden geconcretiseerd in het programma. De commissie waardeert de hantering van een competentiematrix maar stelt vast dat bijna alle competenties in bijna alle opleidingsonderdelen aan bod komen, wat weinig informatief is. Ze suggereert na te gaan wat de kerncompetenties zijn voor ieder opleidingsonderdeel. In iedere afstudeerrichting is er volgens de commissie aandacht voor de specifieke onderzoeksvaardigheden die de artistieke praxis binnen die specialisatie ondersteunen. De opleiding heeft ervoor gekozen om in het kader van de academisering geen nieuwe cursussen toe te voegen, maar de bestaande cursussen aan te passen. De commissie stelt vast dat het programma goed in de pas loopt met de kortetermijndoelstellingen van het academiseringsproces. Zo zijn grote groepen docenten actief betrokken in onderzoek, en worden initiatieven genomen ter verbetering van de communicatie over onderzoek. De commissie waardeert de bestaande disciplinaire cross-overs, maar vraagt de opleiding ook te onderzoeken hoe er kan worden samengewerkt met disciplines als musical, drama of dans, om tot echt interdisciplinaire uitwisselingen te komen. De commissie stelt vast dat de student veel vrijheid krijgt in het bepalen van het studietraject. De commissie merkt op dat de internationale dimensie evident, maar veelal impliciet aanwezig is, en vraagt de opleiding evenwel te onderzoeken hoe studenten ook expliciet kunnen kennismaken met andere culturen, bijvoorbeeld door het ontwerpen van gemeenschappelijke programma's met andere Europese scholen. Aansluitend vraagt ze de opleiding de samenwerking omtrent oude muziek te concretiseren, en te zoeken naar mogelijkheden tot samenwerking met de andere conservatoria. De commissie is van mening dat de procedures voor curriculumherziening helder zijn.

De commissie stelde vast dat de structuur van het programma de inhoudelijke samenhang waarborgt. De opleiding hanteert een concentrisch model waarin de omringingsvakken volledig ten dienste staan van het hoofdvak. In de bacheloropleiding komen de meeste competenties aan bod binnen een natuurlijk leerproces waarin onderzoek, onderwijs en beoefening van de kunsten zijn verweven. Speciale aandacht gaat naar de ontwikkeling

Pagina 4 van 13 van een onderzoekende houding en het verwerven van kennis via persoonlijk artistiek onderzoek. De commissie waardeert de ruimte die studenten krijgen om een flexibel leertraject te volgen en de betrokkenheid van de docenten bij het individueel studietraject van de studenten. De opleiding hanteert geen strikte scheiding tussen de bachelor- en masteropleiding. Studenten die hun bachelorprogramma nog niet volledig hebben afgewerkt, kunnen zich toch al inschrijven voor opleidingsonderdelen van de master. Er is een opleidingscommissie die de inhoudelijke samenhang van het programma bewaakt, waarin docenten, studenten en de coördinator Onderzoek zitting hebben. De opleiding hecht, naast formele evaluaties, veel belang aan informele feedback van studenten. De commissie vraagt de opleiding echter aandacht te besteden aan het systematiseren van overleg in verband met de inhoudelijke samenhang van de verschillende opleidingsonderdelen.

De commissie stelde vast dat de begrote studielast beantwoordt aan de reële studielast en de decretale voorwaarden. De commissie vraagt de opleiding een inspanning te doen om de studietijd systematisch bij te houden, vooral van de omringingsvakken en de projecten. Hoewel studenten niet klagen over de studiedruk, is deze volgens de commissie bij momenten hoog. De commissie waardeert het individueel onderwijs, de betrokkenheid van docenten en de flexibiliteit bij de opbouw van het curriculum in functie van het leerproces van de individuele student als studiebevorderende factoren.

De commissie stelde vast dat de opleiding de decretale toelatingsvoorwaarden correct toepast. In het kader van de academisering heeft de opleiding een nieuwe procedure in verband met de artistieke toelatingsproef uitgewerkt. De commissie is van mening dat de opleiding voldoende informeert over de opleiding en de toelatingsproef. De commissie apprecieert het dat de jury een motivering van haar beslissing over de toelating opstelt die door de kandidaat in te zien is. De commissie vindt het lovenswaardig dat kandidaat-studenten de gelegenheid krijgen om op voorhand een opinie te vragen. De commissie waardeert het dat ook voor kandidaat-studenten het contact met de docenten zeer laagdrempelig is. De belangstelling uit het buitenland is groot en vaak is het aanvangsniveau van de buitenlandse kandidaat-studenten hoger dan dat van leerlingen afkomstig uit het Vlaams deeltijds kunstonderwijs. De commissie stelt vast dat de opleiding, door het hoge aantal kandidaat-studenten, kan selecteren op kwaliteit en positieve discriminatie toepast om de binnenlandse instroom hoog te houden. De commissie adviseert de opleiding om in overleg met het DKO een visie op de artistieke vereisten van het voortraject te formuleren, ten behoeve van een kwalitatief versterkte instroom van Vlaamse studenten. De commissie waardeert de vrijheid die de studenten krijgen bij het opstellen van hun studietraject, ook als zij later dan in het eerste bachelorjaar instromen. De opleiding hanteert de EVC-procedures zoals uitgewerkt op associatieniveau.

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een academisch gerichte bachelor.

De commissie stelde vast dat de didactische vormgeving aansluit bij de doelstellingen van de opleiding. De opleiding kiest voor competentiegericht en studentgecentreerd onderwijs. Het concentrisch didactisch concept, waarin het hoofdvak een centrale plaats inneemt en de omringingsvakken volledig ten dienste staan van de artistieke prestatie, is in de ogen van de commissie een geschikt concept gezien de doelstellingen. De commissie vindt het aanbod aan werkvormen adequaat voor het muziekonderwijs. De commissie is van mening dat de studenten voldoende toegang hebben tot relevante muziekdatabases en literatuur. De

Pagina 5 van 13 commissie waardeert verder de samenwerking in het Europese Variazioni Content Enrichment Portal. De commissie stelt vast dat er sinds kort ingezet wordt op elektronische werkmiddelen, aangepast aan de eigenheid van de opleiding, ter ondersteuning van het leerproces. Ze suggereert het recent aangeschafte opnamemateriaal in te zetten als hulpmiddel om feedback te geven op artistieke prestaties. De commissie is van mening dat er voldoende adequate werkmiddelen aanwezig zijn binnen de opleiding, maar vraagt de opleiding te blijven nagaan hoe deze werkmiddelen optimaal kunnen worden gebruikt. De commissie stelt vast dat de cursussen, de lesnota's, het audiomateriaal en de slides die in de hoorcolleges gebruikt worden, over het algemeen actueel en van goede kwaliteit zijn.

De commissie stelde vast dat de beoordeling en toetsing adequaat en evenwichtig wordt afgestemd op de leerdoelen. De commissie is van mening dat de opleiding over het algemeen relevante en transparante toetsingsvormen hanteert, met veel aandacht voor de artistieke prestatie. Iedere jury bestaat uit minimaal drie leden, van wie een lid bij voorkeur uit het beroepenveld komt. De commissie vraagt de waardevolle inbreng van externe juryleden bij alle belangrijke artistieke proeven te garanderen, ook als voor sommige hoofdvakken een internationaal gerenommeerde docent al als intern jurylid aanwezig is. Daarnaast vraagt de commissie aandacht te hebben voor feedback naast een beoordeling in de vorm van een juryrapport, zoals nu al gebeurt voor de masterproef. De commissie waardeert de permanente evaluatie en de feedback, maar vraagt dergelijke leerrijke vormen van peer assessment te systematiseren en in alle vormen van permanente evaluatie op te nemen. De commissie leidt uit de gesprekken af dat de studenten en docenten goed op de hoogte zijn van het toetsingsbeleid. De evaluatie van het toetsingsbeleid binnen de opleidingsraad geschiedt op basis van informele input van interne en externe juryleden. De opleiding heeft de ambitie om in de toekomst gebruik te maken van analyses van slaagpercentages en resultaten van de jaarlijkse studentenenquête. De commissie stelt op basis van de ingekeken examenvragen vast dat de vragen van de theorie-examens in orde zijn.

Inzet van personeel

De commissie stelde vast dat het personeel van de opleiding voldoende academisch en professioneel is gericht. De commissie is vol lof over de grote namen in het docentenkorps, die veel aanzien hebben als uitvoerend musicus en als pedagoog, en waardeert de grote openheid naar de inbreng van collega's. De commissie stelt vast dat de meeste studenten een weinig realistisch beeld hebben van het gedifferentieerde werkveld. Een samenstelling van docentenkorps die een betere weerspiegeling is van het werkveld is, zou dit kunnen verhelpen. Naast het onderzoek dat impliciet meekomt met de artistieke praxis van de docenten, kent de opleiding ook academiseringsprojecten en is een aantal onderzoeksgroepen ingesteld met daaraan verbonden doctoraatstrajecten. Het is de commissie duidelijk dat de opleiding de ontwikkeling van doctoraten binnen het conservatorium ernstig neemt. Ze vraagt de opleiding keuzes te maken in de besteding van de middelen en daarnaast externe financiering te zoeken om de projecten te ondersteunen. De commissie voelt dat er onder het OP voldoende draagvlak is voor de invulling van het academiseringsproces zoals de opleiding die vooropstelt, maar vraagt de opleiding erover te waken dat de explicitering van onderzoek in de kunsten voldoende ernstig genomen wordt. De academisering moet intensiever gaan leven onder alle docenten, zodat ze kan doorstromen naar het onderwijs en de studenten. Hierbij is volgens de commissie ook aandacht nodig voor de continue ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden bij alle docenten. De commissie stelt vast dat het OP zeer internationaal is samengesteld. Deze

Pagina 6 van 13 interculturele mix is een verrijking voor de studenten. Via verschillende contacten onderhoudt de opleiding contacten met buitenlandse instituten. Uit gesprekken met de studenten blijkt de openheid van docenten voor inbreng van collega's uit het buitenland.

De commissie stelde vast dat de opleiding over voldoende personeel beschikt, ook voor het individueel onderwijs dat het conservatorium wil aanbieden. Ze constateert dat de student-docentratio in het academiejaar 2008-2009 op 6,26 ligt. De commissie vraagt de opleiding over het maximale toegelaten aantal studenten per docent te waken om de kwaliteit van het individuele onderwijs te garanderen. Daarnaast stelt de commissie vast dat een aantal administratief-technische diensten, zoals productieverantwoordelijke of verantwoordelijke pr, onderbemand is. Ook de beschikbare tijd voor het uitvoeren van staffuncties is volgens de commissie te laag. In hun enthousiasme compenseren vele medewerkers dit door onbetaalde overuren te presteren. De problematische doorstroom van personeel vraagt constante goodwill van het OP. Zes OP-leden hebben een doctoraat over of in de kunsten afgerond. De commissie merkt dat meerdere docenten geïnteresseerd zijn in onderzoek en dat er een toename is van het aantal promoverende docenten, maar dat de werkbelasting door het individuele onderwijs te hoog is. De opleiding is op zoek naar meer middelen om OP in te zetten voor onderzoek.

De commissie stelde vast dat het personeel goed is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. De hogeschool kent een gefragmenteerd personeelsbestand met veel deeltijdse aanstellingen. De commissie is van mening dat de opleiding een zorgvuldig opgesteld aanstellingsbeleid hanteert. Door de kleinschaligheid van de opleiding verlopen veel contacten informeel. De commissie stelt een goede onderlinge samenwerking vast. De commissie stelt vast dat er grote ontevredenheid heerst over het personeelsstatuut, voornamelijk door het hoge aantal benoemde assistenten en het geringe vooruitzicht op doorstroom naar een aanstelling als docent. Uit de gesprekken leert de commissie dat er alleen informele functioneringsgesprekken worden gehouden en vraagt deze volgens beproefde methodieken te formaliseren. Uit de gesprekken met de docenten bleek een groot enthousiasme voor het lesgeven en een sterke motivatie. Uit de gesprekken met de studenten en uit de studentenenquête blijkt bovendien algemene tevredenheid over de begeleiding door de docenten. De commissie vraagt inspanningen van de opleiding om het OP te stimuleren zich didactisch te professionaliseren. De commissie stelt vast dat er een goede samenwerking is tussen het OP en de administratie. De commissie merkt een groot gevoel voor kwaliteit, veel betrokkenheid en gedrevenheid onder alle lagen van de gemeenschap binnen de opleiding.

Voorzieningen

De commissie heeft tijdens de rondgang vastgesteld dat de staat van het hoofdgebouw ondermaats is en dat tot 30 procent van de lokalen niet toegankelijk is wegens te slechte staat. De commissie stelt vast dat ook de bijgebouwen in een slechte staat zijn. De akoestiek in de meeste studieruimten is ondermaats, en er is geen geluidsisolatie tussen de studieruimten. Wel zijn de eerste resultaten van de geplande verbouwingen zichtbaar. De commissie ziet een duidelijke visie en ambitie over waar de opleiding naartoe wil met het gebouw en de infrastructuur/ICT. Niettemin vraagt de commissie om dringend werk te maken van de nodige verbouwingen, om een minimumaantal geschikte oefenruimtes te kunnen voorzien. Daarnaast zag de commissie vooral verouderde instrumenten en slechts een begin van de uitbouw van elektronische infrastructuur. De commissie is van mening dat de gebouwen in het weekend toegankelijk zouden moeten zijn. De commissie waardeert de

Pagina 7 van 13 unieke collectie die de bibliotheek bezit, maar stelt vast dat de catalogus niet volledig gedigitaliseerd is. De opleiding werkt aanvullend met kaartenbakcatalogi. In overleg met de vzw Conservamus moet ook voor de bibliotheek uitgekeken worden naar betere huisvesting. Verder viel het de commissie op dat de bibliotheek niet gezellig aandoet waardoor ze niet uitnodigt om er te studeren, en dat er onvoldoende voorzieningen zijn om ter plekke muziek te beluisteren.

De commissie stelde vast dat studenten goed worden geïnformeerd en begeleid. Ze stelt met waardering vast dat het contact met de docenten laagdrempelig is, zowel voor kandidaat-studenten als toegelaten studenten. De commissie waardeert het dat de ombudsdienst het hele jaar door beschikbaar is, gezien de grote impact van een eventueel conflict tussen de student en zijn/haar hoofdvakdocent. De hoofdvakdocent doet volgens de opleiding tijdens het individuele onderwijs per definitie aan studie- en studentenbegeleiding. Uit de gesprekken met de studenten blijkt over het algemeen tevredenheid over de docenten. De commissie vraagt aandacht voor de gevaren van de grote rol van de docent in de studiebegeleiding en vraagt de opleiding de docenten te ondersteunen door middel van didactische professionalisering. Niettemin stelt de commissie vast dat er veel aandacht is voor studiebegeleiding op maat van de student. Studenten zijn zeer tevreden over de bijstand die SOVEHB verleent aan studenten die over weinig financiële middelen beschikken. De commissie stelt vast dat er voldoende en adequate voorzieningen zijn voor de opvang van buitenlandse studenten.

De commissie maakt een positieve afweging voor het onderwerp 'voorzieningen' en stelt dat de opleiding een duidelijke visie heeft ten aanzien van het gebouw en de infrastructuur en ICT.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen en voor de scores van alle onderliggende facetten. De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen derhalve als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

De commissie stelde vast dat de opleiding periodiek wordt geëvalueerd aan de hand van toetsbare streefdoelen. De commissie waardeert het dat recent meer VTE's zijn vrijgemaakt voor kwaliteitszorg binnen het departement. Het is haar duidelijk dat kwaliteitszorg serieus wordt genomen en meer is dan een papieren tijger. De commissie vraagt de opleiding niet enkel te vertrouwen op informele vormen van feedback en onder andere de functioneringsgesprekken te formaliseren. Voor de studenten wordt jaarlijks een hogeschoolbrede enquête georganiseerd. De commissie raadt aan met meer directe en persoonlijke focusgroepen te werken. De commissie waardeert het dat de resultaten van de studentenenquête, na analyse op departementaal niveau, besproken worden in de opleidingscommissie. De commissie vraagt de opleidingen inspanningen te doen om alumni systematisch te bevragen. Hoewel de opleiding een formele bevraging van het werkveld niet nodig acht, vindt commissie het toch nuttig een permanente resonantieraad op te richten. De commissie constateert dat in het departementaal jaaractieplan (JAP) strategische doelstellingen worden geformuleerd, rekening houdend met de resultaten uit de enquêtes, en de informatie uit formele en informele contacten. De commissie stelt vast dat er een duidelijke visie is op de knelpunten en op de vraag of hier al dan niet verbeteringsacties voor kunnen worden opgesteld. De commissie stelt vast dat veel pogingen ondernomen worden om te meten en in kaart te brengen en de evaluatietools te verbeteren, maar dat de

Pagina 8 van 13 realisatie hiervan achterblijft en de participatie in de kwaliteitszorg laag is. De commissie vraagt extra aandacht om van kwaliteitszorg een levend iets te maken in de hele opleiding, zowel onder docenten als studenten.

De commissie stelt vast dat de opleiding de aanbevelingen uit het vorige visitatierapport ernstig heeft genomen. De opleiding heeft een beleidsvisie uitgeschreven, studentenbegeleiding uitgebouwd, een start gemaakt met alumnibeleid en de interne kwaliteitszorg uitgewerkt. Desondanks is een aantal verbeteringspunten nog altijd aanwezig: interne communicatie, werkveldervaringen voor alle studenten, toestand van de gebouwen, infrastructuur en instrumenten. De commissie stelt vast dat er wel planmatig aan verbeteringen gewerkt wordt. Uit gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken en de verantwoordelijken Kwaliteitszorg blijken een duidelijke missie en een intrinsieke drang tot voortdurende kwaliteitsverhoging. Ook de studenten geven aan dat er in de mate van het mogelijke rekening wordt gehouden met hun kritiek. De commissie vraagt wel het werken volgens de PDCA-cirkel nog verder te implementeren.

De commissie stelt vast dat de opleiding verschillende raden heeft ingesteld om de participatie te verhogen. De conceptuele uitwerking van het zelfevaluatierapport kwam volgens de opleiding tot stand in overleg met alle betrokkenen. De commissie is positief over de regelmatige vergaderingen die de opleiding organiseert en waarin ook studenten vertegenwoordigd zijn. Verder waardeert ze de toegankelijkheid tot de verslagen van de verschillende vergaderingen op het elektronische leerplatform. De commissie meent dat de informele contacten met docenten, het werkveld en de studenten niet in de plaats komen van structurele, formele contacten. Ze vraagt daarom de betrokkenheid van het werkveld en de alumni te systematiseren. Verder dient de communicatie onder docenten nog te verbeteren. De commissie beveelt aan werk te maken van een communicatiebeleid op maat van de opleiding en constateert dat recent initiatieven zijn genomen om de communicatie te verbeteren.

Resultaten

De commissie constateert dat het werkveld zeer tevreden is over het artistieke niveau van de afgestudeerden. Ook alumni geven blijk van tevredenheid met hun opleiding. De commissie stelt vast dat binnen de opleiding terecht een gezond gevoel van trots aanwezig is en is van mening dat het artistieke niveau hoog is. Binnen de context van het 'Brussels Model' behalen studenten bovendien de vooropgestelde competenties inzake onderzoeksgerichtheid. De commissie meent dat de grote interesse uit het buitenland een indicatie is voor de kwaliteit van het artistieke niveau binnen deze opleiding. Mede hierdoor is de internationale component in de opleiding duidelijk aanwezig. De commissie stelt vast dat het aantal uitgaande studenten niet hoog is en vraagt nog meer inspanningen te leveren op dit gebied.

De commissie stelt vast dat de opleiding als streefdoel heeft dat de studenten gemiddeld genomen slagen voor 90 procent van de opgenomen studiepunten, maar dat deze streefcijfers niet worden gehaald. Na het eerste bachelorjaar stijgen de slaagkansen beduidend. De commissie heeft de indruk dat het eerste jaar een selectiejaar is. Ze vraagt nog meer inspanningen te doen om studenten die slagen in de toelatingsproef voor te bereiden op en te begeleiden tijdens de studie. Daarnaast stelt de commissie vast dat een hoog aantal studenten afstudeert binnen een redelijke termijn. Door de hoge kwaliteit van de vele zij-instromers met elders behaalde EVC's ligt de gemiddelde studietijd voor de

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

4. Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het beoordelingsrapport in het bijzonder aandacht besteed aan het verloop van het academiseringsproces. De NVAO heeft zich de vraag gesteld of de realisaties en plannen op grond waarvan de commissie tot haar oordeel komt voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleidingen dan volledig aan de accreditatiecriteria zullen beantwoorden. Daarbij is gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. De criteria die daarbij aan de orde zijn komen er samengevat op neer dat:

- a) in de doelstellingen de wetenschappelijke oriëntatie die men nastreeft duidelijk is en de onderzoekscompetenties worden verwoord;
- b) dat academisering in de inrichting en opzet van het programma tot uitdrukking komt, de inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar, de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- c) dat een onderzoeksomgeving in ontwikkeling is die de opleidingen ondersteunen en voeden, de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij onderzoek;
- d) dat het aannemelijk is dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012/2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat het programma goed in de pas loopt met de kortetermijndoelstellingen van het academiseringsproces. De commissie beveelt echter aan de keuze voor een model waarbij de kunstpraktijk fundamenteel wordt ingebed in een onderzoekende houding regelmatig te blijven evalueren en te blijven reflecteren over mogelijke alternatieven. Daarnaast stelt de commissie vast dat de invulling van academisering onder de docenten sterk verschilt en vraagt de opleiding de explicitering van het onderzoek te blijven stimuleren.

De commissie constateert dat onderzoeksvaardigheden meer aandacht moeten krijgen in het curriculum. Ze stelt dat het van oorsprong innerlijk onderzoeksproces van de praktiserende docenten geen vrijblijvend intern proces mag blijven en meer door dient te stromen naar het onderwijs. Dit gebeurt volgens de commissie nog slechts incidenteel. De commissie adviseert de opleiding meer middelen te zoeken voor ondersteuning van onderzoeksprojecten.

De commissie constateert voldoende draagvlak onder het OP voor de invulling van het academiseringsproces, maar vraagt de opleiding erover te waken dat de explicitering van

Pagina 10 van 13 onderzoek in de kunsten voldoende ernstig genomen wordt. Ze vraagt aandacht voor de continue ontwikkeling van de onderzoeksvaardigheden bij alle docenten
 Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat de opleiding verder serieuze inspanningen zal moeten doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen. De verankering van onderzoeksvaardigheden in het curriculum, de aansluiting van het innerlijk onderzoek op het onderwijs en de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden van docenten zijn daarbij aandachtspunten. Als ten aanzien hiervan voldoende voortgang wordt geboekt, is te verwachten dat de opleiding in 2012/2013 aan de academiseringsdoelstellingen zal voldoen.

5. Oordelen visitatiecommissie

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	OOORDEEL	FACET	OOORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	Ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	nvt
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	O
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel: positief

Pagina 11 van 13 **6. Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Erasmushogeschool Brussel

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Arts in de Muziek (academisch gerichte bachelor) van de Erasmushogeschool Brussel goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd: Directie, Instrument/zang, Jazz/lichte muziek, Muziektheorie/schriftuur, Compositie.

Gelet op de door de instelling aangevraagde overgangsmatige regeling inzake academisering wordt de accreditatie verleend voor een periode van zes jaar.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2017-2018.

Den Haag, 30 mei 2012

Voor de NVAO,

Lucien Boljaert
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

Pagina 13 van 13 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Erasmushogeschool Brussel
– adres instelling:	Nijverheidskaai 170, B-1070 BRUSSEL
	België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie	Bachelor
– specificatie	of Arts
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	Directie, Instrument/zang, Jazz/lichte muziek, Muziektheorie/schriftuur, Compositie
– studietraject voor werkstudenten:	/
– vestiging opleiding	Brussel
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Muziek en podiumkunsten
– bijkomende titel	geen